

Urrats bat aitzina, bi urrats gibelera

Frantziaren menpeko kultur eta hizkuntza gutxituen topaketetan kezka azaldu dute parte-hartzaileek

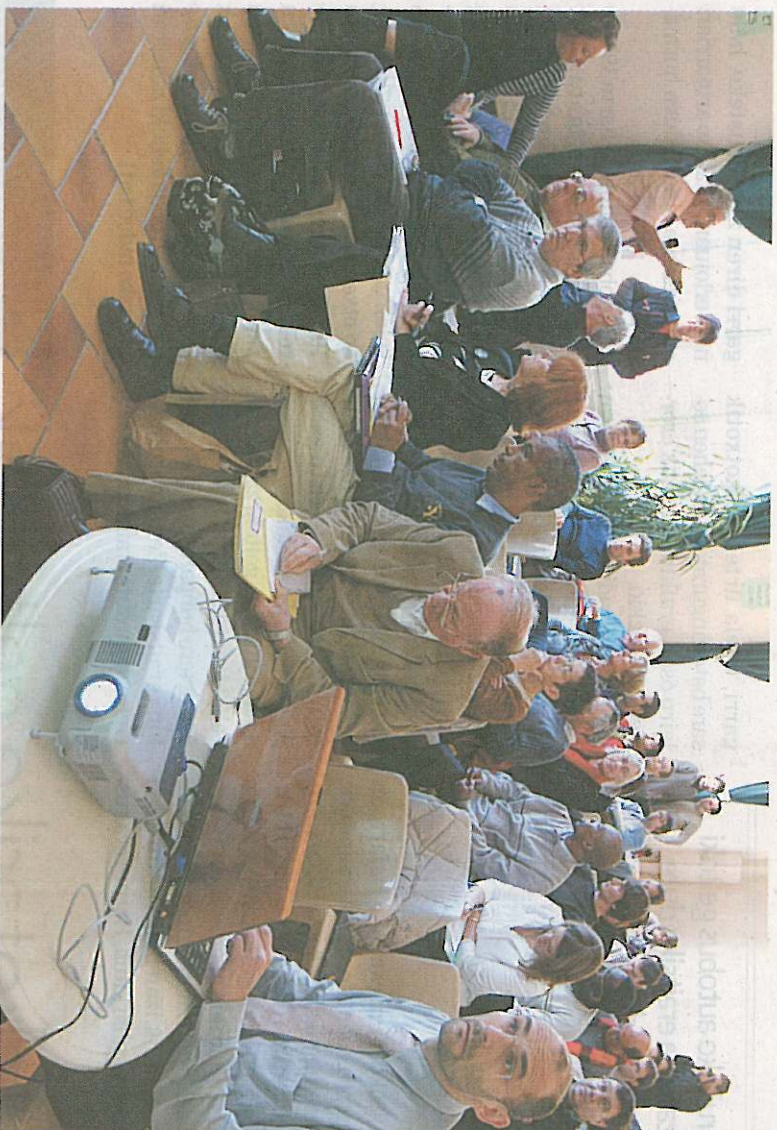
AITOR RENTERIA

Kanbo

Lageziritikuetan jerraturaz, egoera politikoaren ostarreak balaia tuz, Frantziak kudeatzen dituen herrialdeetako kultur eta hizkuntza gutxituek abal bezala, indar harremanetan oinarrituz eramanen dute hizkuntz politika. Arras ezberdinak dira egoerak eta plantan ezartzen diren hizkuntza politikak. Preseski, egoera hori izan zen Kanboko Hizkuntza eta Kultura Topaketen abiapuntua, atzo, Frantziaren menpeko kultur eta hizkuntza gutxituen topaketa da. Lehenik Gerard Cronemberger Alsaziako ordezkariak hartu zuen hitza, eta salaketa gogorra egin zuen. «Frantziak erantzukizun politiko handia du, Errektoreak komisario politiko gisa aritzen dira eta hizkuntza hiltzea da haien eginkizuna».

Hizkuntza politikaren lehen urratsak abiatu bazituen ere, Frantziak gibelera egin du Alsazian 2007-2013rako osatu duen plangintzan. Kireolera eta alsaziera hizkuntzak ez direla erraten duen artez araua osatu zuen Frantziako Gobernuak iaz. Azkenean, lortu dute alsaziera atxikitzea eskoletan, baina hizkuntz arrotz gisa. «Gure hizkuntza hiru orenez ikasteko onararazten digute gure hizkuntza arrotza dela, hori da Errektoreak lanpostuak emateko atzeman duen bide bakarra».

Irakaskuntza alorrean, adibidez, irakasle postuak bikoiztuko

Hizkuntza eta kultura gutxituetako hamar ordezkariak bildu ziren atzo Kanbon. BORBOME

«Errektoreak komisario politiko gisa aritzen dira eta hizkuntza hiltzea da duten eginkizun»

GERARD CRONEMBERGER
ALSAZIAKO HAUTETSIEIEN ELKARTEKO PRESIDENTEA

«Estatuaren jukutriak agerian gelditu dira, adostutako helburuak faltsutzen ditu»

ANDRE LE GAC
BRETAIÑIAKO FINISTERREKO KONTSEILARI NAGUSIA

«Kontseilu Nagusiak diru poxia banatzen du, baina ez dugu ezagutzen hizkuntza politikarako arduradunik»

JAUME POL
FONT NOVA ERAKUNDEKO ZUZENDARIA

ko urratsak, nagusiki, Generalitateko gobernuak emandako laguntzei esker egin dira. «Haiek ordezkariak finkoa daukate Ipar Katalunian, eta, guk, era berean, ordezkariak daukagu Bartzelonan».

Korsikan urrats sendoak eman dituzte, baina oraindik ez dago egiazko hizkuntza politikarik plantan. Korsikako Asanbladak elebitasuna orokortzea helburu duen estrategia finkatu du. Ama eskolako zentro guztietan korsikera sartuko dute hiru orenez. Gisa berean, korsikeraren erabileren soziala bultzatu nahi dute, administrazioit hasita. Datorren urterako hizkuntza politikarako erakundea sortzea espero dute. Orduan osatuko dira aurrekontuak.

«Ofizialtasunak aldeko eta kontrako jarreara sutsuak ditu Korsika».

kan, baina garapen plana osatu duen batorde zientifikoak, adibidez, ezetz uste du, ofizialtasunik gabe ezin dela lortu osatu dugun plangintza».

Kontinentetik urruti daude uharteak, eta Martinikan zein Guadalupean zokoratutak sentitzen dira. «Ez genekien kireolerari hizkuntza estatutua kendu ziola Frantziak, eta legea aldatu zelarrik gure borroka berze bat izan zen, kentzea historia liburutetarik kolonialismoa onuragarria zela zioen apaldia», jakinarazi zuen Christophe Mádere Guadalupeko CCCEko presidenteordeak.

Samini ozenak eta isilak ere egon dira Kanbon. Hizkuntza gutxituen topaketa garrantzitsua bada ere, euskararen presentziarik eza agerikoa izan da. Antolatzaileek parte-hartzaileei emandako material guztia frantsesez dago. Kanboko turismo bulegoko polisa frantsesez soilik. Pirinio Atlantikoetako estalki txutketan bildurik zegoen materiala, frantsesez. Txostenez gain, Biarrok eta Ipar Euskal Herriko mapak eta gastronomia propaganda frantsesez.

LEGEA ARAZOAREN MUNLEAN. Topaketak beti dira interesgarriak ikusteko hizkuntza gutxituak zein puntutan diren. «Beti egin dugu irakurketa bera eta hori salatu dugu kanpoan: lehenik eta behin gure hizkuntzei estatutu ofiziala eman behar diete, horrek finkatuko dituelako benetan administrazioen betebeharrak» adierazi zuen Paul Bilbao Hizkuntza Behatokiiko zuzendaria. Ofizialtasunik ezean plantan ematen dituzten hizkuntza politikek ezin dutela normalizatzea lortu azaldu zuen. Ildo berean hizkuntza eskubideak ez direla bermatzen gaineratu zuen. «Bertuari eskatu behar zaio lortzen arteko berdintasun tuko duen ordenamendua, baina hori oso garrantzitsua da».